

Biuletyn

Biblioteki Głównej
Politechniki Warszawskiej

Biblioteka Główna

Kontynuacja zadań realizowanych w ramach projektu „Aktualizacja struktury układu działowego oraz reklasyfikacja zbiorów SBI PW”

Zakończyły się prace nad aktualizacją struktury działu „S – Planowanie przestrzenne. Architektura. Sztuka” rozpoczęte w maju, w 2021 roku. Ostatnia reklasyfikacja tego działu miała miejsce w 2012 r. Przez ten czas biblioteki PW stale powiększały swoje zbiory, systematycznie kupując nowości wydawnicze oraz uczestnicząc w projektach, które umożliwiały wprowadzenie starszych publikacji do Katalogu Centralnego. W efekcie dział S powiększył się do znacznych rozmiarów (z 2 614 rekordów w 2012 r. do 31 152 w 2021 r.). Głównym celem prac była analiza dwóch największych poddziałów S12 i S23, które wymagały reorganizacji i uszczegółowienia:

S12. Urbanistyka – 6223 rekordów

S23. Architektura budynków (wg przeznaczenia) – 5345 rekordów

Fot. Dorota Wojnowska

Uporządkowano również książki związane z socjologią miast oraz z tematyką gospodarki i polityki miejskiej, które to zagadnienia ściśle związane są z urbanistyką i planowaniem przestrzennym. Dużym wyzwaniem było opracowanie działu S23, gdyż dziesiętna struktura wykazu działowego ograniczała ilość podziałów w ramach nowego działu S4, co wymagało połączenia w jednej grupie kilku typów budynków.

Prace prowadzone były przez zespół z Biblioteki Głównej w składzie: Joanna Basińska, Agata Eltman, Agnieszka Gawryś, Joanna Kamińska, Agata Komsta, Agnieszka Kowalczyk, Marta Mazur, Wioletta Ledzion, Dorota Wojnowska oraz pracownika Biblioteki Wydziału Architektury Jerzego Rudnickiego. W wyniku pracy zespołu ds. reklasyfikacji powstała nowa struktura działu S. Recenzję nowej struktury działu S przeprowadziły Barbara Syrek i Małgorzata Kapica z Oddziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów.

Zmiana struktury wiązała się z przeniesieniem książek z poddziału S12 (ze starej struktury) do nowego działu S2 oraz z poddziału S23 ze starej struktury do nowego działu S4.

Decyzje podjęte w sprawie nowej struktury działu S skutkowały koniecznością melioracji katalogu.

Prace trwały do końca września i obejmowały:

- zmianę ręczną 11568 rekordów poddziałów w bazie (poddział S12 – zmieniono 6223 rekordy, poddział S23 – zmieniono 5345 rekordów)
- zmianę automatyczną pozostałych poddziałów (19606 rekordów), którą zrealizował Michał Szeworski z Oddziału Utrzymania Systemów Bibliotecznych i Obsługi Informatycznej
- przedrukowanie i ustawienie księgozbioru na półkach zgodnie z nową strukturą działu:
 - ✓ w Wolnym Dostępie III poziom – 2298 egz.
 - ✓ w punkcie bibliotecznym DS „Akademik” – 20 egz.
 - ✓ w punkcie bibliotecznym DS „Żaczek” – 10 egz.

W końcowym etapie prac zostały zaktualizowane informacje dotyczące układu działowego na stronie domowej Biblioteki Głównej PW, zarówno w wersji polskiej jak i angielskiej:

<https://www.bg.pw.edu.pl/index.php/zasoby/uklad-dzialowy-zbiorow#dzs>

<https://www.bg.pw.edu.pl/index.php/en/resources/list-of-divisions#dzs>

Zmieniono również tabliczki informacyjne z opisem struktury działu S na regałach w Wolnym Dostępie oraz plansze z wykazem działów ustawione w przestrzeniach bibliotecznych.

S. PLANOWANIE PRZESTRZENNE. ARCHITEKTURA. SZTUKA	
S0. Informatory. Opracowania ogólne	
S01.	Encyklopedie. Leksykony
S02.	Słowniki
S03.	Opracowania ogólne
S1. Planowanie przestrzenne	
S10.	Ogólnie
S11.	Planowanie regionalne
S12.	Planowanie terenów wiejskich
S13.	Architektura krajobrazu. Architektura ogrodów
S2. Urbanistyka	
S20.	Ogólnie
S21.	Urbanistyka Polski
S22.	Urbanistyka Europy
S23.	Urbanistyka Azji. Urbanistyka Australii
S24.	Urbanistyka Ameryki
S25.	Urbanistyka Afryki
S3. Architektura	
S30.	Ogólnie
S31.	Historia architektury
S32.	Projektowanie architektoniczne
S33.	Architektura wnętrz. Zdobnictwo wnętrz
S4. Architektura budynków (wg przeznaczenia)	
S40.	Ogólnie
S41.	Architektura mieszkalna. Architektura obronna
S42.	Architektura sakralna. Architektura cmentarna
S43.	Architektura budynków ochrony zdrowia
S44.	Architektura przemysłowa. Architektura budynków gospodarczych. Architektura infrastruktury transportu
S45.	Architektura budynków instytucji naukowych. Architektura budynków oświaty
S46.	Architektura budynków handlowych. Architektura obiektów hotelarskich. Architektura obiektów gastronomicznych
S47.	Architektura budynków kulturalno-rozrywkowych. Architektura obiektów sportowych
S48.	Architektura budynków administracyjnych. Architektura obiektów instytucji finansowych. Architektura budynków biurowych
S49.	Architektura zabudowy zagrodowej
S5. Sztuka	
S50.	Ogólnie
S51.	Malarstwo
S52.	Rysunek. Grafika
S53.	Fotografia
S54.	Rzeźba
S55.	Sztuka użytkowa
S56.	Film. Teatr. Muzyka
S6. Dziedzictwo kulturowe. Ochrona zabytków. Muzealnictwo	
S60.	Ogólnie
S61.	Dziedzictwo kulturowe. Archeologia
S62.	Ochrona zabytków. Konserwacja zabytków
S63.	Muzealnictwo. Wystawiennictwo

Oprac. tabeli Dorota Wojnowska

(AG, DW)

Oddział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów

W czwartym kwartale 2021 r. pracownicy Oddziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów przeprowadzili kolejny etap prac porządkujących katalog centralny BG. Usunięto blisko 7 tys. pól FT1 posiadających sygnatury bibliotek sieci PW. Usunięcie zbędnych danych było możliwe dzięki zebraniu odpowiednich informacji od wybranych bibliotek PW.

W listopadzie Biblioteka Główna otrzymała do czasowego użytkowania książki do nauki języka mandaryńskiego w liczbie 610 egz. Przeznaczone są one dla uczestników kursów nauki tego języka, które są organizowane w Politechnice Warszawskiej. Książki zarejestrowano w katalogu i przygotowano do udostępnienia.

(AKom)

Sekcja udostępniania

Dostęp do prac dyplomowych w wersji cyfrowej

W Bazie Wiedzy zostały udostępnione prace dyplomowe. Pełne teksty dostępne są dla prac obronionych począwszy od drugiego półrocza 2021 r., pod warunkiem, że autor udzielił zgody zawartej w oświadczeniu studenta w przedmiocie udzielenia licencji Politechnice Warszawskiej. W przypadku pozostałych prac rejestrowane są jedynie opisy bibliograficzne. Pełne teksty prac bronionych wcześniej przechowywane są na wydziałach (w bibliotekach wydziałowych, instytutach, zakładach, sekretariatach dziekanów lub archiwach wydziałowych). Z cyfrowych wersji prac dyplomowych można korzystać w Wolnym Dostępie, sala 242a na terminalu z pracami doktorskimi. Zgodnie z Regulaminem udostępniania zbiorów i świadczenia usług informacyjnych Systemu Biblioteczno-Informacyjnego Politechniki Warszawskiej - § 20 ust. 4 - Prace dyplomowe oraz prace doktorskie nie mogą być utrwalane i zwielokrotniane w jakiegokolwiek formie i technice. W Bazie Wiedzy nie będą ponadto dostępne prace ze statusem „utajniona” i z nadaną klauzulą tajności. Status takiej pracy reguluje Zarządzenie Rektora nr 108/2021 z 9.11.2021 r.:

<https://www.bip.pw.edu.pl/Wewnetrzne-akty-prawne/Dokumenty-Rektora-PW/Zarzadzenia-Rektora/2021/Zarzadzenie-nr-108-2021-Rektora-PW-z-dnia-9-11-2021>

Normy

30 września 2021 r. zmieniła lokalizację Czytelnia Norm. Obecnie znajduje się w pokoju 242a (Wolny Dostęp). We wrześniu wszyscy pracownicy Wolnego Dostępu przeszli szkolenie ze sposobu wyszukiwania norm i ogólnej informacji o normach. Dodatkowo Bogumiła Krasieńska i Anna Twardokęs odbyły szkolenie ze sporządzania statystyk dotyczących wykorzystania norm. Szkolenie przeprowadziła Joanna Gola.

(WL)

Sekcja Kolekcji Dziedzinowych

Do głównych zadań Sekcji Kolekcji Dziedzinowych w 2021 r. jak i w poprzednich latach, należało gromadzenie i opracowanie zbiorów oraz kontakty z użytkownikami.

Gromadzono głównie książki w wersji elektronicznej. Zakupy związane były m.in. z wystawami książek zagranicznych, które skierowano do pracowników naukowych wszystkich wydziałów Politechniki Warszawskiej. Ogółem zorganizowano 12 wystaw w czerwcu i we wrześniu, w programie MS Forms. Zamówienia na książki realizowano na podstawie wniosków pracowników. Bibliotekarze dziedzinowi w 2021 r. zakupili 1852 książki drukowane i elektroniczne, opracowali rzeczowo 825 woluminów, w tym 133 książki elektroniczne.

5 osób z SKD wzięło udział w reklasyfikacji działu S - Planowanie przestrzenne. Architektura. Sztuka.

Kontynuowane były prace związane z realizowaniem projektu „Podnoszenie Jakości Katalogu Centralnego”. Opracowano 1680 haseł, część z nich dodano do rekordów. W ramach ww. projektu Sekcja Bibliotekarzy Dziedzinowych w 2021 r. przeprowadziła analizę raportów wygenerowanych przez bibliotekarza systemowego. Prace nad katalogiem polegały na:

- ujednoczeniu 1148 działów w tych samych tytułach książek,
- opracowaniu 437 słów kluczowych, połączeniu ich z opisami w katalogu,
- wyeliminowaniu 225 słów kluczowych niepowiązanych z żadnym rekordem,
- opracowaniu 67 książek drukowanych i 40 książek elektronicznych nadając im słowa kluczowe i dział,
- wyeliminowaniu 361 zdublowanych słów kluczowych w rekordach.

Od stycznia 2021 r. bibliotekarze dziedzinowi brali udział w testowaniu nowej wersji wykazu nowości. Nową odsłonę wykazu zamieszczono w Primo. Tytuły zakupione do BGPW oraz jej agend zaprezentowane są według Układu Działowego Zbiorów.

Był to rok przeprowadzanych akredytacji kierunków na wielu wydziałach. Bibliotekarze dziedzinowi wspierali ten proces informując o zasobach i usługach bibliotek PW. Do zadań Bibliotekarza Dziedzinowego należało sporządzenie dodatkowych materiałów informacyjnych oraz wirtualne oprowadzenie po pomieszczeniach bibliotecznych.

Bibliotekarze Dziedzinowi wzięli udział w 128 webinarjach i konferencjach-on line.

(JSiem)

Działalność Oddziału Informacji Naukowej i Analiz Bibliometrycznych

Przysposobienie biblioteczne

Oddział Informacji Naukowej i Analiz Bibliometrycznych w październiku przeprowadził obowiązkowe szkolenie biblioteczne dla wszystkich studentów pierwszego roku studiów inżynierskich oraz jednolitych magisterskich. Przysposobienie biblioteczne było prowadzone zdalnie w formie e-kursu na uczelnianej platformie nauczania zdalnego Moodle ePW. Szkolenie zostało przeprowadzone w języku polskim oraz angielskim. Łącznie na kurs zapisano ponad 6800 studentów.

Szkolenie z zakresu korzystania z biblioteki dla Foundation Year

Oddział Informacji Naukowej i Analiz Bibliometrycznych przeprowadził szkolenie w zakresie korzystania z biblioteki dla Foundation Year - tzw. „Roku 0”. Foundation Year to program dla wszystkich kandydatów z krajów, spoza UE którzy, chcą odbyć w PW studia licencjackie. Program skierowany jest do studentów, którzy w momencie złożenia aplikacji nie posiadają dostatecznej wiedzy z przedmiotów takich jak matematyka, fizyka, chemia itp., a także tych, którzy przed podjęciem studiów chcą uzyskać biegłość w języku angielskim. Szkolenie zostało zorganizowane przez Studium Języków Obcych PW. Zajęcia przeprowadzono zarówno stacjonarnie jak i zdalnie.

Zajęcia dydaktyczne z zakresu Informacji Naukowej i Patentowej

Odział Informacji Naukowej i Analiz Bibliometrycznych w okresie październik – grudzień 2021 r. przeprowadził szereg szkoleń dla studentów Politechniki Warszawskiej. Zajęcia miały formę obowiązkowych wykładów i ćwiczeń. Wzięli w nich udział studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na poziomach inżynierskim i magisterskim, studiujący w języku polskim oraz w angielskim. Zajęcia przeprowadzono na:

- Wydziale Inżynierii Lądowej,
- Wydziale Mechanicznym Technologicznym,
- Wydziale Elektrycznym,
- Wydziale Geodezji i Kartografii,
- Wydziale Instalacji Budowlanych, Hydrotechniki i Inżynierii Środowiska.

Testy baz:

Baza MathSciNet – od lutego do końca 2021 r. użytkownicy Biblioteki Głównej PW mogli testować bazę MathSciNet (na platformie EBSCOHost). Baza oferuje dostęp do starannie prowadzonej i łatwej do przeszukiwania bazy recenzji, abstraktów i informacji bibliograficznych dla większości literatury z zakresu nauk matematycznych przez Amerykańskie Towarzystwo Matematyczne (American Mathematical Society - AMS).

Baza O'Reilly – baza oferuje nielimitowany dostęp do ponad 45 tys. e-książek oraz materiałów audiowizualnych z dziedzin takich jak m.in.: AI and machine learning, Cloud platforms, Programming, Hardware, Software architecture, Security i in.

Zakup nowych baz:

Statista – jedna z największych na świecie platform zawierających dane statystyczne dotyczące ponad 80 000 tematów z ponad 22 500 źródeł. Baza dostarcza statystyki i dane rynkowe, prognozy, dokumentację, raporty i infografiki na temat ekonomii, dóbr konsumpcyjnych, handlu, Internetu, rynku reklamy i mediów, sportu i rekreacji, technologii i telekomunikacji, transportu i logistyki. Baza zawiera profile firm, raporty krajowe i branżowe, prognozy ekonomiczne i rynkowe, opisy badań opinii publicznej i trendów demograficznych.

JoVE – recenzowany naukowo periodyk w formie wideo z zakresu biologii, chemii, medycyny, biotechnologii, psychologii oraz dziedzin pokrewnych, indeksowany w PubMed i Web of Science. Politechnika Warszawska ma dostęp do dwóch kolekcji tematycznych: chemistry & environment oraz engineering and physics.

Total Materia – Jest to najbardziej wszechstronna baza materiałowa szwajcarskiej firmy Key to Metals AG, która posiada informacje na temat własności metali i tworzyw sztucznych. W sumie zawiera dane dla ponad 450.000 materiałów, normy z 67 krajów oraz dane od producentów, z katalogów, z literatury naukowej itd. Baza przydatna dla wszystkich specjalistów, którzy pracują z liniowymi i nieliniowymi właściwościami materiałów, potrzebującymi szybko znaleźć zamienniki, a także dodatkowe informacje takie jak korozyjność, starzenie, informacje dotyczące spawania, tarcia itd.

Baza Wiedzy PW

Ostatnie miesiące 2021 r. poświęcone były pracy związanej z przygotowaniem systemu Bazy Wiedzy PW oraz danych w niej gromadzonych do procesu ewaluacji jednostek naukowych, która dotyczy lat 2017-2021. Poza zadaniami związanymi z modernizacją samego systemu OMEGA-PSIR, budującego Bazę Wiedzy, do najważniejszych zadań zespołu należał systematyczny transfer danych z Bazy Wiedzy PW do systemu Polskiej Bibliografii Naukowej (PBN). Każdy przeprowadzony transfer poddawany był wnikliwej analizie, a w sytuacjach wymagających poprawek eliminowano błędy, co realizowane było przy współpracy Oddziału OINiAB oraz pracowników wydziałów oddelegowanych do pracy w Bazie Wiedzy PW (redaktorzy wydziałowi). Znaczna ilość pracy poświęcona została również przekazywaniu danych dotyczących przyznanych w latach 2017-2021 patentów na wynalazki i praw ochronnych na wzory użytkowe. Pomocne w tym były wielokrotnie przygotowywane i analizowane raporty porównujące stan napełnienia Bazy PW, systemu POL-on (Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym) oraz metadanych zawartych w bazie Urzędu Patentowego RP oraz międzynarodowej bazie Espacenet.

Open Access i Open Science

W IV kwartale 2021 r. zakończył się nabór wniosków do programu IDUB Open Science. Przyjęto i opracowano do dalszego procedowania 178 wniosków. Na bieżąco konsultowano z naukowcami plany zarządzania danymi badawczymi do wniosków o granty z Narodowego Centrum Nauki.

Działalność Ośrodka Informacji Patentowej BG PW

W ostatnim kwartale pracownicy Ośrodka Informacji Patentowej udzielili odpowiedzi na siedem zapytań związanych z prawem własności intelektualnej. Ponadto pracownicy OIP, którzy są wykładowcami przedmiotu obejmującego ochronę własności intelektualnej przeprowadzili w ostatnim kwartale 12 godzin zajęć dydaktycznych. W tym czasie pracownicy OIP wzięli udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach, prowadzonych w formie zdalnej:

- Ochrona własności intelektualnej w świecie cyfrowym – organizowane przez JWP CZiTT PW
- Comiesięczne spotkania Ośrodków Informacji Patentowej sieci PATLIB z Urzędem Patentowym RP.

(MaM)

Filie

Filia Płock

W październiku 2021 r. na mocy porozumienia pomiędzy Dyrektorem BGPW Alicją Portachą a prorektorem Filii PW w Płocku prof. dr hab. Renatą Walczak, Filia BGPW w Płocku oddała pomieszczenie jednej czytelnicy na rzecz Filii PW.

Obecnie znajduje się tam pokój Komórki Multimedialnej Filii PW w Płocku obsługującej pracowników Filii PW oraz pracowników Biblioteki BGPW w Płocku. Wyposażenie Czytelnicy zostało przeniesione na parter budynku.

Dzięki temu studenci Filii PW w Płocku zyskali dodatkowe miejsce do pracy i odpoczynku.

(AK)

Seminaria i szkolenia

Bądź czujny, zwiększ zasięg - szkolenie online

Szkolenie online „Bądź czujny, zwiększ zasięg” odbyło się 9 listopada 2021 r.. Zostało zorganizowane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Szkolenie poprowadziła Beata Gamrowska – graficzka, copywriterka i ilustratorka, autorka historyjek o kawie i Pączusiu, specjalistka do spraw promocji w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego, prowadzi szkolenia z myślenia wizualnego.

Na szkoleniu omówione zostały istotne elementy związane z promowaniem biblioteki w social mediach – aktualne trendy, sposoby na budowanie relacji z użytkownikiem, częstotliwość publikowania treści, skuteczne metody zwracania uwagi odbiorców, utrzymania ich zainteresowania i zaangażowania do interakcji. Przedyskutowano również różne strategie obierane przy prowadzeniu mediów społecznościowych. Uczestnicy mieli okazję wykazać się kreatywnością uczestnicząc w ćwiczeniach zaproponowanych przez prowadzącą.

Pandemia pokazała, że budowanie i jednoczenie społeczności to nadal bardzo istotna kwestia. Okazuje się, że ludzie coraz więcej czasu spędzają na aktywnym używaniu mediów, dlatego kluczowe jest zrozumienie młodego pokolenia wychowanego i dorastającego w pełni scyfryzowanym społeczeństwie. Coraz więcej osób nie wyobraża sobie życia bez smartfona, komputera i Internetu. Dlatego też najważniejszym jest odpowiedzieć sobie na pytanie: „Jak skutecznie dotrzeć do tak przebudźcowanych umysłów?”.

Bardzo istotne w budowaniu społeczności są: wiedza, emocje i wezwanie do działania. Prowadząca pokazała to na przykładzie różnych branż. Istotne jest obranie konkretnej strategii w zależności od odbiorców, do których chcemy dotrzeć. Komunikacja bez wyznaczonych celów i nakreślenia oczekiwanych efektów nie ma większego sensu. Dlatego bardzo ważnym elementem działań strategicznych jest monitorowanie wyników. Okazuje się, że ocenianie skuteczności działań np. na Facebooku poprzez pryzmat liczby fanów i aktywności pod postami nie wystarczy. Dużą rewolucję wywołało pojawienie się w 2016 r. na Instagramie stories, czyli krótkich

relacji/historii. Od tego czasu okazuje się, że jeżeli nie korzystasz aktywnie ze stories na swoich profilach, to tak naprawdę tracisz możliwość dotarcia do dużej grupy odbiorców. Kluczowe jest, aby na bieżąco śledzić trendy.

Uczestnicy mogli podzielić się własnymi doświadczeniami. Pokazywali, które z projektów odniosły nadspodziewany sukces, a które nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

Podsumowując: Nie powinno się ograniczać do tekstu. Należy zadbać o oprawę graficzną wpisów (infografiki, zdjęcia, stories), żeby pozyskać tzw. followersów. Istotne jest, aby przygotować treści w taki sposób, aby były one „viralowe”, czyli posiadały potencjał do rozprzestrzeniania się w sieci. Należy także stale obserwować, jak radzi sobie konkurencja, jakie podejmuje działania i jakie treści udostępnia.

W szkoleniu uczestniczyła: Iwona Moroń-Chmielarska, Monika Pielat i Aneta Winiecka.

(IMCh)

Efektowne i skuteczne social media – jak samodzielnie tworzyć materiały graficzne

- szkolenie online

Szkolenie online „Efektowne i skuteczne social media – jak samodzielnie tworzyć materiały graficzne” odbyło się 23 listopada 2021 r.. Zostało zorganizowane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Szkolenie poprowadziła Beata Malentowicz – nauczyciel bibliotekarz w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu, trener edukacji medialnej oraz pedagog z wieloletnim doświadczeniem w pracy z młodzieżą i dorosłymi. Prowadzi szkolenia dla nauczycieli i bibliotekarzy z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnej w pracy dydaktycznej oraz promocji czytelnictwa.

Na szkoleniu omówione zostały zasady projektowania grafik, tj.: spójność komunikacji, która wpływa na rozpoznawalność, ustalenie celu, opracowanie szablonów, właściwa kompozycja obrazu i tekstu (tekst powinien stanowić 20% wpisu, natomiast grafika 80%), dobór odpowiedniego rozmiaru grafik do każdego kanału społecznościowego, dobór barw zgodnie z generatorem czy trendami. Wszystko

sprowadza się do tego, żeby ograniczać tekst, natomiast wywoływać emocje przy użyciu kolorów i czcionek.

Tworząc wpisy i grafiki należy ograniczyć kolory i typy użytych czcionek (przyjmuje się, że dwie to optymalna liczba – większa różnorodność może męczyć i rozpraszać uwagę). Należy także dobrać krój pisma do danej usługi czy produktu. Wybierając font, musimy wziąć pod uwagę przejrzystość i czytelność czcionki. Można rozróżnić m.in.: fonty szeryfowe, bezszeryfowe, odręczne i dekoracyjne.

Należy trzymać się zasady dobierania kolorów według palety barw dopełniających. Prowadząca zaprezentowała kilka programów, które są w tym pomocne (np. ColorZilla) oraz pokazała, jak należy używać kalkulatora kolorów. Poniżej koło kolorów i przypisane do nich emocje/uczucia.

Bardzo istotny jest także branding, żeby odbiorcy mogli kojarzyć grafiki z konkretną stroną lub marką. Należy zadbać o rozpoznawalność już na pierwszym etapie tworzenia stron czy social media. Grafika jest ważnym elementem strategii promocyjnej.

Druga część szkolenia stanowiła prezentację wybranych darmowych narzędzi online wykorzystywanych do tworzenia grafik do mediów społecznościowych. Prowadząca dała kilka wskazówek, jak korzystać z tych programów i narzędzi, aby tworzyć skuteczne grafiki do mediów społecznościowych. Pokazała również niektóre z darmowych źródeł zdjęć, z których warto korzystać. Uczestnicy szkolenia mieli możliwość przetestowania wybranych i stworzenia własnych projektów. Poza najbardziej znaną i popularną Canvą, poznaliśmy również: Crello, BeFunky, Pixlr.

W kontekście tworzenia grafik kluczowa jest obserwacja obowiązujących trendów typograficznych i kolorystycznych. Kolorami 2021 roku są szarość i żółć symbolizujące siłę i nadzieję (<https://greenparrot.pl/blog/trendy-w-ilustracjach/>), natomiast, według prognoz Color Marketing Group, w 2022 r. na świecie dominować będą żółcie, pomarańcze i błękity – kolory jednoznacznie symbolizujące nadzieję na lepsze jutro. Uczestnicy szkolenia doszli do wspólnego wniosku, że kreatywność może być ryzykowna, ale jest również największym darem ludzkiej inteligencji – dzięki niej powstają oryginalne i niepowtarzalne projekty, nie tylko graficzne.

W szkoleniu uczestniczyła Iwona Moroń-Chmielarska.

(IMCh)

XIII Konferencja „Automatyzacja bibliotek” - online

W dniach 1-2 grudnia 2021 r. odbyła się XIII Konferencja z cyklu „Automatyzacja bibliotek”. Historia organizacji konferencji poświęconych automatyzacji bibliotek sięga początków lat 90. XX w. Tegoroczna edycja odbyła się online. Jej celem było przedstawienie rozwiązań technologicznych, które zostały wprowadzone i przetestowane w przeciągu ostatnich dwóch lat. Dodatkowo wspomniano również o nowszych projektach. Konferencja trwała 2 dni i została podzielona tematycznie na 4 sesje:

- I – Organizacja pracy
- II – Komunikacja z użytkownikiem
- III – Usługi biblioteczne
- IV – Edukacja bibliotekarzy i użytkowników

W pierwszym dniu konferencji prelegenci omawiali konieczność wprowadzenia zmian w Kodeksie Pracy ze względu na to, że często w ostatnich dwóch latach pracownicy, nie tylko bibliotek, funkcjonowali w systemie pracy zdalnej lub telepracy. Ze względu na brak wystarczających przepisów dotyczących pracy zdalnej, bezpieczeństwa BHP oraz bezpieczeństwa informatycznego, które pozwoli na wykonywanie pracy w sposób wygodny i efektywny, należałoby dokonać zmian polegających na przejściu z systemów opartych na serwerach wewnętrznych, na te funkcjonujące

w przeglądarkach internetowych. Omawiane były różne narzędzia do komunikacji oraz zarządzania projektami i inne ułatwiające pracę bibliotekarzy i bibliotek.

Dzień drugi konferencji rozpoczęły warsztaty podzielone na trzy grupy tematyczne:

- Nowe usługi biblioteczne – projektowanie metodą design thinking (Koniecznością stała się rewizja usług oferowanych w bibliotekach i projektowanie nowych działań. Uczestnicy warsztatów poznawali zalety pracy metodą design thinking oraz przyglądali się ofercie bibliotek, by zaproponować nowe usługi na miarę dzisiejszych czasów).
- Zdalny zespół – praca nad projektami (W związku z tym, że realizacja projektów i praca w zespole wymaga wielu umiejętności zarówno od lidera, jak i członka grupy, to uporządkowana wiedza na ten temat jest podstawą efektywnego zarządzania projektem. Nieocenioną pomoc może przynieść wykorzystanie technologii. Warsztaty miały za zadanie odpowiedzieć na pytania: Jak planować i organizować działania projektowe? W jaki sposób komunikować się z zespołem i angażować do czynnego udziału w projekcie? Podczas warsztatów zaprezentowane zostały darmowe narzędzia usprawniające pracę zespołu podczas realizacji wybranych faz projektu, wspierające pracę grupy w zakresie dzielenia się wiedzą oraz tworzenia dobrej atmosfery i wzajemnej motywacji – są to: Trello, Slack, Menti, Bitrix, Asana, Monday).
- Rozszerzona rzeczywistość w bibliotece (Podczas warsztatów prowadzący wprowadzał uczestników w temat wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości. Opowiadał o swoich doświadczeniach z wykorzystaniem ww. technologii oraz o możliwościach ich zastosowania w pracy bibliotekarzy. Uczestnicy dowiedzieli się, jakie są różnice między VR, AR i MR, jak wykorzystać nowoczesne technologie w promocji działań biblioteki, z jakich darmowych aplikacji i narzędzi do AR skorzystać podczas zajęć i wydarzeń dla czytelników. Poznawali też przykłady wykorzystania VR i AR w bibliotekach w Polsce i na świecie).

Prelegenci mówili o budowaniu dodatkowych węzłów dostępu do biblioteki (m.in. dostęp przez Internet), ale także wychodzeniu poza teren biblioteki np.: książkomaty, wyrzutnie, czy promowanie dostępu do wifi biblioteki w okolicy budynku, np. na parkingu). Wiele osób jest przekonanych, że popularność trezorów, wrzutni i książkomatów wzrosła jeszcze bardziej, gdy w trakcie pandemii dowiodły one swojej przydatności w zachowaniu ciągłości pracy i obsługi czytelników. Ponadto coraz więcej bibliotek zaczęło świadczyć usługi zdalnego dostępu do e-booków i audiobooków oraz stworzyło aplikacje poszerzające dostępność zbiorów. Coraz więcej czytelników zaczęło korzystać z BIBLIO, EBSCO, Legimi i innych. Wiele bibliotek czas lockdownu wykorzystało na wdrożenie i przetestowanie nowych usług i rozwiązań – są to m.in.:

- aplikacje mobilne na smartfona;
- QR-Code zamiast karty bibliotecznej;
- udostępnianie zasobów audiobooków i e-booków w sieci;
- e-Biblioteka, czyli e-platforma biblioteczna, na której użytkownicy mogą zdalnie wypożyczać e-zasoby;
- możliwość czytania e-gazet oraz oglądania wystaw, nauki języków obcych, uczestnictwa w warsztatach i lekcjach bibliotecznych przez Internet;
- usługa przewozu książek pomiędzy placówkami bibliotecznymi;
- wrzutnie biblioteczne.

Ponadto ten czas został wykorzystany przez biblioteki na porządkowanie zbiorów, katalogów, na szkolenia pracowników oraz rozwijanie marki w social media. W wielu bibliotekach wdrożono działania, których celem było zrezygnowanie ze szkoleń stacjonarnych na rzecz zdalnych.

Najważniejsze wnioski z konferencji: kreuje się nowa rzeczywistość, zmieniło się nie tylko podejście do życia codziennego, ale też do pracy i nauki. Technologie się rozwijają, natomiast biblioteki starają się za tym nadążyć. Mamy również do czynienia z pozytywnymi skutkami pandemii w bibliotekach. Są to: wzrost wartości informacyjnej w OPAC, uruchomienie elektronicznego wypożyczania zbiorów, zorganizowanie wielu szkoleń specjalistycznych dla bibliotekarzy, uporządkowanie metadanych, zintensyfikowanie prowadzenia stron internetowych i działania w mediach społecznościowych, opracowanie różnych projektów graficznych. Dzięki konferencji dowiedzieliśmy się więcej o pracy online i jej ograniczeniach oraz nabraliśmy swobody w posługiwaniu się programami do zdalnej komunikacji osobistej i grupowej.

W konferencji uczestniczyli: Iwona Moroń-Chmielarska i Sławomir Syrek

(IMCh)

Pomorska Konferencja Open Science

W dniach 1-3 grudnia 2021 r. odbyła się w Gdańsku V edycja Pomorskiej Konferencji Open Science. Organizatorem była Biblioteka Główna Politechniki Gdańskiej. Konferencja pod hasłem „Usługi oparte na współpracy” miała za zadanie podsumowanie dotychczasowych działań w tym zakresie, omówienie kierunków rozwoju tego rodzaju usług, a także, w rezultacie, powołanie krajowej grupy

roboczej, pod patronatem organizacji GO-FAIR i projektu MOST Danych, skupiającej specjalistów z zakresu Data Management i Data Stewardship z różnych polskich jednostek naukowych.

Dzień pierwszy konferencji poświęcony był ogólnym zagadnieniom dotyczącym danych badawczych. Odbyły się warsztaty dedykowane osobom rozpoczynającym przygodę z otwartymi danymi badawczymi. Uczestnicy mieli możliwość zdobycia podstawowych umiejętności samodzielnego przygotowywania zestawu danych badawczych (tzw. datasetów) oraz weryfikowania ich pod względem formalnym.

Drugi dzień obfitował w cykl wykładów podzielonych na 3 sesje: Zarządzanie danymi - polityki, narzędzia, usługi; Open Access dla czasopism i monografii i Otwarte Dane Badawcze. Dr Aneta Pazik-Aybar z Narodowego Centrum Nauki w swoim wystąpieniu skupiła się na działalności NCN w zakresie Otwartej Nauki. Następnie prof. Grzegorz Lentka z Politechniki Gdańskiej podzielił się doświadczeniami w zakresie udostępniania i deponowania danych badawczych w repozytorium Most Wiedzy. Otwieranie danych badawczych staje się wymogiem stawianym przez instytucje (krajowe, jak i europejskie) finansujące badania naukowe wobec pracowników naukowych, którzy ubiegają się o środki finansowe dla swoich badań. Dużym zainteresowaniem cieszyło się wystąpienie dr Marii Pawłowskiej pt.: „Data Steward - nowy zawód i przyszłość danych na polskich uczelniach” dotyczące nowej profesji, jaka się tworzy na polskich uczelniach, a na uczelniach zagranicznych ma już stałe miejsce w strukturze organizacyjnej uczelni wyższych. Data steward to osoba, która zajmuje się m.in. implementacją rozwiązań w zakresie zarządzania danymi badawczymi w jednostce naukowej, doradztwem w zakresie sporządzania Data Management Plan, archiwizacją i udostępnianiem danych badawczych.

Trzeci dzień poświęcono na dyskusję dla osób zainteresowanych dołączeniem do Polskiej Grupy Roboczej Data Steward Competence Centers. Jest to pierwsza krajowa inicjatywa kierowana do data stewardów oraz wszystkich osób, które w swojej pracy zajmują się zarządzaniem danymi badawczymi. W trakcie obrad przedstawiono cel i zakres działania grupy, odbyła się też dyskusja nad założeniami i formułą spotkań grupy.

W konferencji wzięły udział Magdalena Maciąg i Ewelina Sadkowska.

(MM)

XV Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Kół Naukowych „Kultura komunikacji – społeczeństwo, nauka i biznes wobec wyzwań XXI w.” - online

W dniu 8 grudnia 2021 r. odbyła się zdalnie XV Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Kół Naukowych „Kultura komunikacji – społeczeństwo, nauka i biznes wobec wyzwań XXI w.”.

Konferencja składała się z 4 sesji:

- Kultura komunikacji
- Informacja, społeczeństwo, komunikacja – idee i nowe wyzwania
- Nowe formy przekazu w sztuce i mediach
- Kierunki transformacji komunikacji XXI wieku

Rozwój technologii przyczynił się do powstania nowych dróg i narzędzi komunikacji, nie tylko w życiu codziennym i w pracy, ale także w procesie zdobywania wiedzy. Dzięki m.in. komunikatorom, mediom społecznościowym, mobilnym grom interaktywnym nabywanie nowych umiejętności i poszerzanie wiedzy stało się szybsze, bardziej atrakcyjne i ekonomiczne. Ogromną popularnością wśród aplikacji dostępnych na telefon cieszy się TikTok. To stosunkowo nowa aplikacja, która w 2018 roku była dostępna w 150 krajach i w 75 wersjach językowych – obecnie znajduje się na szczycie zestawień najczęściej pobieranych aplikacji na świecie. Do tej pory na TikToku udostępnione zostały różne funkcjonalności, m.in.: nauka języków, matematyki, gotowania, nauka programów informatycznych, rysunku, fotografii i wiele innych kursów oraz tutoriali. Oczywiście jedną z nowych metod w edukacji jest grywalizacja, czyli wykorzystanie elementów gier i technik ich projektowania w kontekście nauki i przekazywania wiedzy. Dzięki takiemu rozwiązaniu bardziej ambitni uczniowie uczą się więcej i nie nudzą się na zajęciach - ta metoda okazuje się skuteczna nie tylko wśród młodszego pokolenia. Biorąc pod uwagę, że sfera edukacyjna przeniosła się w dużej mierze do świata wirtualnego, kluczowego znaczenia nabiera sposób przekazu wiadomości. Społeczeństwo jest wręcz bombardowane informacjami, co utrudnia ich selekcję. W tym kontekście ważne są: spójna komunikacja, opracowanie własnego rozpoznawalnego dla odbiorcy szablonu (brandingu), właściwa kompozycja obrazu i tekstu, dobór odpowiedniego rozmiaru grafik, a także dobór barw zgodnie z obowiązującymi trendami, czyli wszystko to, co wiąże się z identyfikacją wizualną. Jesteśmy obecnie świadkami przemiany w kulturze, która staje się bardziej wizualna niż tekstowa. Bardzo popularne stały się piktogramy i komiksy jako nowa forma komunikacji. Dobrze zaprojektowane wykresy i infografiki są funkcjonalnym narzędziem komunikacji. Są one nie tylko atrakcyjne wizualnie, ale ułatwiają zrozumienie i zapamiętywanie.

Na konferencji podjęto temat edukacyjnej roli bibliotekarzy i zdalnego wspomaganie nauczycieli. Omówiono wady i zalety nauczania stacjonarnego, zdalnego i hybrydowego. Ważne jest, aby poszerzać świadomość użytkowników na temat bezpieczeństwa w sieci oraz wiedzę o dostępnych legalnych źródłach informacji i dalszym ich rozpowszechnianiu z poszanowaniem praw.

Podczas konferencji poruszany był również temat transparentności jako nowego trendu. W dzisiejszych czasach jesteśmy nauczeni, że informacja jest powszechna i ogólnodostępna. Wiele organizacji zarówno rządowych, jak i biznesowych nauczyło nas, że zawsze warto sprawdzać ich wiarygodność. Coraz więcej przedsiębiorstw stawia na jawność przejawiającą się np. w udostępnianiu raportów, strategii itp.

Mowa była również o nowoczesnej architekturze i designie bibliotek jako elementach komunikacji z użytkownikiem - chodzi o tworzenie biblioteki bardziej dostępnej. Takimi elementami są np.: liczne przeszklenia, duże przestrzenie, wolny dostęp do zbiorów, strefy relaksu, kafejki, knajpki, sale przeznaczone do organizacji większych imprez (np. sale konferencyjne), dbałość o detale oraz ułatwienia dla osób z niepełnosprawnościami. Mowa o windach dostosowanych do wózków inwalidzkich, pochylniach, rampach, napisach w języku Braille'a oraz odpowiednio przeszkolonych pracownikach. Ponadto zachęcające dla czytelników są też detale zagospodarowania przestrzeni wokół bibliotek, np. ogródki, ławki itp. W trakcie konferencji uczestnicy mogli zobaczyć przykłady nie tylko nowych bibliotek, ale także starych poddanych rozbudowie lub częściowej przebudowie, co pokazało, że czasami konieczne jest ich zburzenie, a czasami wystarczy kilka zmian, aby uzyskać zamierzony efekt.

Ludzkość posiada coraz bardziej zaawansowaną wiedzę technologiczną oraz wiedzę o otaczającym nas świecie. Pomimo tego coraz mniej osób rozumie, jak działa nauka, co często prowadzi do analfabetyzmu naukowego.

W konferencji uczestniczyła: Iwona Moroń-Chmielarska.

(IMCh)